החברותא

החברותא בטאון פנימי לחברים גליון מס **179** בס"ד ערש"ק פר' מטו"מ (מברכין) כ"ד תמוז תשס"ב

פנינים יקרים

וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה' (ל', ב') ... קלי דעת מבזין את הצדיק מחמת שמשפיל את עצמו מאוד לזה יחשבו על הענו שאין בו מהמעלה והמדה כלל וכו'. וזהו ראשי המטות שנעשו ראשים בשביל שמחזיקים עצמם מטה מטה ולא הגבה למעלה וגם אחר שנעשו ראשים הם מטה בענוה. משה אמר לבני ישראל על ראשי המטות שנראים שפלים ונבזים אינו אלא זה הדבר אשר צוה ה' להתנהג בענוה ובנמיכות.
(ע"פ נעם מגדים)

וידבר משה אל ראשי המטות וגו' (ל', ב') פרוש שהם ראשים ואעפ"כ הם בבחינת מטות שהם נבזים ושפלים בעיניהם, מדרגה זאת לימד משה לכל בני ישראל שילכו תמיד בדרך זו. (אור לשמים)

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (ל', ג') לא יחל דברו היינו שלא ישנה דיבורו אזי ככל היוצא מפיו יעשה הקב"ה כמו שאמר זקני היהודי הקדוש מפרשיסחא, אם ישמור האדם דבורו אזי מה שיגזור אומר הקב"ה יעשה. (ארון עדות)

איש כי ידור וגו' (ל', ג') ענין התרת נדרים ע"י חכם איתא בספרים להורות על ההכנעה, כי אם נכנע לחכם יכול החכם לעשות לו טובה, ואם אין חכם אפילו ג' הדיוטות חברים שלו-עשה לך רב וקנה לך חבר - והעיקר להכניע ולבטל עצמו לחבירו... (בית ישראל)

החלצו מאתכם אנשים לצבא (ל"א, ג') דהכלל הוא דישראל עם קדוש צריך להיות רק בה' מבטחם בצאת ישראל למלחמה וכו' וזהו שזירזם והזהירם החלצו רוצה לומר התפשטו והסיחו לבבכם מהמחשבה שיש אתכם אנשי חיל. וכו' ויהיו על מדין רק בבטחון בה' לבדו ועי"ז יושע בה' תשועת עולמים. (נעם מגדים)

ומקנה רב היה לבני גד וגו' (ל"ב, א') שהיה להם מקנה רב ועשירות התקשרו במרע"ה ועי"ז לא יגיע להם היזק וכו', וכן נאמר להם ענין המכס תרומת ה' לידע שהכל מן השמים ולא יתגשמו עי"ז. (בית ישראל)

כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר (ל"א, כ"ג) כל עברה שבאה לאדם ע"י אש היצה"ר תעבירו אותה באש, ע"י אש של מסירות נפש, ע"י שהחוטא יהיה מוכן להפיל עצמו לאש על קדוש ה' וטהר, ובה יתוקן הפגם, וראה בדברי חיים שמסירות נפש הוא תקון אפילו לפגם היסוד. (דברי אמונה)

אלה מסעי בני ישראל וגו' (ל"ג, א') האדמו"ר ר' דוד מללוב אמר: משה רבנו כתב כל המסעות של ישראל והדברים היו לתורה שלמה עכשיו כותב אליהו הנביא את כל מסעות נדודים ותלאות של ישראל. כשיבא משיח יהא זה הספר שהכל ילמדו בו.

ויסעו מחרדה ויחנו במקהלות (ל"ג, כ"ה) חרדה אותיות חדרה. היינו שנסעו מהמחשבה להיות בחדרו ולבנות לעצמו אלא ויחנו במקהלות ביחד ובאסיפה כולם בהתאחדות ובהתחברות. (דעת משה)

ה' אלוקיכם הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמים לרוב... איכה אשא לבדי וגו' (דברים א', י"ב) ישראל נמשלו לכוכבי השמים לחול אשר על שפת הים ולעפר הארץ, מזהירים ככוכבים, מקובצים כחול, אך נוסף לכך צריכים הם להיות מאוחדים ודבוקים זה בזה כעפר הארץ. ע"ז אמר משה רבנו ה' אלקיכם הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמים לרוב אך עדיין צריכים האחדות והשלמות כדי להיות כעפר הארץ. (טעמא דקרא להגר"ח קנייבסקי)

איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם (א', י"ב) ... משה רבנו אמר להם אשר מה שתלוי בעסק החורבן והגאולה, אנכי אשא זאת לבדי לטרוח להביא הגאולה. ועליכם אינו מוטל רק לתקן הריב והמחלוקת ושנאת חנם שבכם וזהו טרחכם משאכם וריבכם וכו'. (אמרי נועם)

הבו לכם אנשים (דברים א', י"ג) לכאורה לשון רבים של "איש" צריך להיות "אישים" ואלו בכל מקום מצינו לשון "אנשים". טעם הדבר כי קבוץ אנשים מאוחדים ומלוכדים אינו רק צרוף של יחידים אלא הוא יוצר גוף חדש ומהות שונה ...
(הרב יעקב קמינצקי זצ"ל)

שמוע בין אחכם ושפטתם צדק (דברים א', ט"ז). ידוע אשר שמוע הוא לשון אספה וכו' וזהו שמוע בין אחיכם ביאורו שתתאספו ביחד באהבה אחוה ורעות ועי"ז ושפטתם צדק - שיהיה צדק נמתק ברחמים ותתגלה בעולם רחמים גמורים וחסדים גלויים. (מאור ושמש)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

שיחת הרא"ש לג' ת"ב תשכ"ח בשעה, נכתב ע"י הר"ש כשי' הנעתל.

מטרת הבריאה תיקונה ושלמותה

זה כבר קרוב לאלפים שנה מאז שבית המקדש נחרב, לכאורה צריכים להבין מדוע חורבן בית המקדש היתה בצורה כל כך קשה בבחינת "כולו תקטר", הכל נשרף, הכל נחרב, ערו ערו עד היסוד בה (ע"פ תהלים קל"ז), ומה אנו צריכים לעשות כדי שבנין בית המקדש יחזור לתיקונו.

כדי להסביר זאת צריכים להקדים ולהסביר כל הענין של בריאת העולם ששת ימי בראשית, וענין חטא אדם הראשון, דהנה בתחילת התורה רואים שמיד עם תחילת בריאת העולם עבר העולם שלשה מצבים, כמו שכתוב בתורה: בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ. והארץ היתה תוהו ובוהו וחשך על פני תהום וגו'. ויאמר אלוקים יהי אור (א. א-ג) בפסוקים אלו רואים שבין תחילת הבריאה לויאמר אלוקים יהי אור היתה בריאה הנקראת תוהו ובוהו וכו'. וצ"ב א. מה הוא בכלל המושג "תוהו ובוהו". ב. מדוע כתוב בלשון עבר והארץ היתה תוהו ובוהו כעין ספור על העבר, ולא כתוב ויהי תוהו ובוהו. ג. התוהו ובוהו היתה בין התחלת הבריאה בראשית וכו' לבין התחלת התהוות הבריאה ויאמר אלוקים וכו'.

אלא שההסבר הוא כך: כאשר עלה במחשבתו של הקב"ה לברא את העולם שעליו נאמר בתורה בראשית ברא אלוקים את השמים והארץ. הבריאה הזאת היתה רוחנית מופשטת ללא כל הגשמה כלל. ומה שכתוב אח"כ בתורה ויאמר אלוקים יהי אור הוא כדי שהבריאה תהיה יותר מגושמת, בכל מאמר שמוזכר במעשי בראשית היתה התגשמות יתר. עד שהבריאה התצמצמה להיות הבריאה שאנו רואים אותה בעינים הבשריים שלנו.

לפי הדברים האמורים נמצא שיש עולם מופשט מהבנתנו, ויש עולם מגושם הניתן לראותו ולהבינו בשכלנו. המעבר בין העולם המופשט לבין העולם המומחש הוא דוקא באמצעות התוהו ובוהו שיש ביניהם. (והיא בריאה בפני עצמה) כמו שכתוב והארץ היתה תוהו ובוהו וחשך על פני תהום וכו'. הלשון והארץ היתה תוהו ובוהו בלשון עבר בא ללמדנו שהתוהו ובהו שייכת יותר לתחילת הבריאה (בראשית ברא וכו') ורק אחר שהארץ היתה תוהו ובוהו התאפשר המשך תהליך בריאת העולם ע"פ סדר ששת ימי בראשית באמרם ויאמר אלוקים יהי אור ואח"כ ויאמר אלוקים יהי רקיע וכן על זה הדרך עד ויאמר אלוקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו.

האדם נוצר בספירה האחרונה שבששת ימי בראשית. יצירתו היתה עפר מן האדמה. הקב"ה נפח באפו נשמת חיים חלק אלו-קה ממעל כמו שכתוב: וייצר ה' אלוקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה (ב.ז) ומתרגם התרגום והות באדם לרוח ממללא. שנתוסף בו הדעה והדבור (עפרש"י).

התפקיד של אדם הראשון היה להחזיר את הבריאה שנתגשמה באמצעות עשרה המאמרות לתחילת מחשבת הבריאה שהוא העולם המופשט (שעליו נאמר בתחילת התורה: בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ). ובאם אדם הראשון היה מחזיר את הבריאה לשרשו היה ממליך את הקב"ה ובזה היתה מתמלאה מטרת הבריאה. (הרא"ש הרחיב את הדבור בהסבר שכל מטרת הבריאה היתה כדי שהיצור האנושי בכח החלק האלוקה שבו, אשר לו הדעה והדבור מה שאין לשום נברא בעולם לא למלאכים ולא לבעלי חיים, יכיר שה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו).

כדי שהאדם הראשון יגיע לשרשו שהוא

העולם המופשט. בהכרח לעבור את התוהו ובוהו. ומכיון שהתוהו ובוהו נסמך לבראשית ברא אלוקים אין כל דרך אחרת להגיע להתפשטות המלאה בלי התוהו ובוהו (כפי שהוכחנו מהלשון והארץ היתה תוהו ובוהו בלשון עבר) ומי שחושב שמסוגל לעקוף את התוהו ובוהו אינו אלא טועה ועלול להיות נופל בתוך התוהו ובוהו.

התוהו ובוהו שהתורה מדברת עליו הוא המצב הנקרא "היולי" דהיינו תקופת מעבר מרגע ההתנתקות מהעולם המופשט לפני האחזות בעולם ההתגשמות. על רגע זה נאמר בתורה והארץ היתה תוהו ובוהו וחשך על פני תהום. רגע של פחד נורא כאלו תלוי באויר ואין לו כל אחיזה והאדם נמצא בתחושה של הסכנה שלא יפול בתוך התהום.

והנה בתחילת הבריאה מה שהחזיק את התוהו ובוהו היתה רוח האלוקים המרחפת על פני המים. ומיד לאחריו התחילה כבר ההתגשמות של הבריאה לפי העשר דרגות שלו כמו שכתוב בהמשך ויאמר אלוקים וכו'. אבל כאשר נדרש אדם הראשון לעבור את התוהו ובוהו ולהגיע אל שורש הבריאה בראשית, היתה דוקא האחזות בהוית הבריאה המגושמת ולהכיר שהבריאה המגושמת הזאת שאני נמצא בו אינה מציאות בפני עצמה אלא התגשמות של אין עוד מלבדו. ועל האדם להכיר במציאות זו היטב. ואיתה לעבור את התוהו ובוהו להתבטל אל השי"ת. ואם יחשוב האדם שמסוגל להתבטל כאשר עדיין שקוע בתוך ההויה הגשמית עלול ליפול אל התוהו ובוהו אשר תוצאותיו מי ישורנו.

הקב"ה הניח את אדם הראשון בגן עדן "לעבדה ולשמרה". הכוונה "לעבדה ולשמרה" היינו לעבד את האדמה ולשמר אותה עד שיחזיר את העולם המגושם לשרשו שהוא בראשית וכו' מחשבת הבריאה בהתפשטותה.

ויצו ה' אלוקים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכול תאכל. - הנך מחויב לאכול - כי רק ע"י האכילה מכל עץ הגן תוכל להכיר היטב את העולם הגשמי ותוכל על ידי זה להחזיר את העולם המגושם לשרשו. וכאשר תחזרו לשורש דרך הכרת שפלות האדם והכרת העולם המגושם תוכל לעבור את התוהו ובוהו להבטל ולהדבק בשרשו בבחינת בראשית כנ"ל. (אמר הכותב: הרא"ש הדגיש כאשר היה אדם הראשון מגיע לשרש אחר אכילתו מכל עץ הגן היה יכול גם לאכול מעץ הדעת וזה הכוונה אכול תאכל אכילתך תביא אותך לאכילה בשלמות הבריאה) אבל אם אתה רוצה לדלג על כל עץ הגן ורוצה לאכול רק מעץ הדעת לא תאכל. כי אין אפשרות להגיע להתפשטות בלי לעבור את התוהו ובוהו, ואין אפשרות לעבור את התוהו ובוהו בלי לתקן את העולם המגושם להחזירו לשרשו.

אדם הראשון רצה להאחז באלוקות במדת הדין בהתפשטותה בלי לעבור את התוהו ובוהו. ומכיוון שזה לא אפשרי לכן נפל בתוהו ובוהו וגרם עי"ז את "שבירת הכלים", וממילא הבריאה לא הגיע לשלמותה ולתקונה. והנה אם אדם הראשון היה תופס מיד כשלונו ומה שנגרם מכך, היה זוכה לתקון ושלמות הבריאה כמו שזכה דוד המלך ע"ה אשר מיד כשנאמר לו ע"י נתן הנביא בדבר כשלונו בבת שבע אמר דוד המלך ע"ה חטאתי. ואז מיד נאמר לו גם ה' העביר חטאתך לא תמות (ש"ב יב יג) אלא שאדם הראשון מיד האשים את האשה באמרו: האשה אשר נתתה עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל (ג. יב) ולא הועיל לו כמו שלא הועיל לשאול המלך שנענש על זה שלא הרג את אגג מלך עמלק. ואמר כי יראתי את העם ואשמע בקולם (שמואל א. טו כד).

הקב"ה דורש מהאדם הכרת השפלות כלומר להכיר בכשלונותיו וזה שאדם הראשון לא

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

הכיר בכשלונותיו לא הועיל לו זה ש 130 שנה פרש מאשתו, אדרבה בתקופה זו הכביד על העולם כי עי"ז נתן כח לקליפות להשתלט על האדם ועל העולם, ומאז ועד היום אנו סובלים כהמשך מאותו כשלון שהיה לאדם הראשון עד שיביאו את העולם לידי תקונו.

האפשרות לתקן העולם במלכות שד-י ולעבור את התוהו ובוהו הוא בזה שנכיר את שפלותנו בזה שאנו נאחזים בהבלי העולם הזה, ומתוך כך נבטל את עצמנו לגמרי כלפי השי"ת להיות "כולו תקטר" בלתי לה' לבדו. - הדרך להשגת המטרה הוא בזה שנרגיש רק האת ההרף עין הנוכחי ולא נחשוב מה יהיה בעוד דקה, כי רק באופן כזה נוכל לעבור את שלשת השלבים: להיות בחומר, ולעבור את התוהו ובוהו, ולהגיע אל בטול העצמיות ולהאחז בשרשו בלתי לה' לבדו.

החסרון של האדם הוא אשר אפילו אם מצליח לצמצם את עצמו ולחשוב רק על ההרף עין הנוכחית הוא מיד זורק לעצמו איזה מחשבה עבור הדקה הבאה שבאופנים אלו יהיה לו יותר קל בדקה הבאה. מחשבה זו מונעת מאתנו לעבור את התוהו ובוהו המצריכה ביטול מוחלט, ולכך הגלות מתמשך ובני אדם סובלים את היסורים שהם בבחינת שכינתא בגלותא.

והנה בנין בית המקדש אינו במקום שלמות הבריאה. בנין בית המקדש מטרתה לעזור לבני האדם להתקרב להשי"ת ביתר שאת וביתר עוז כדי להגיע למטרה של "כולו תקטר" - בלתי לה' לבדו. מה שקרה במציאות שבני ישראל לא נצלו בצורה נכונה את בנין בית המקדש לא בבית ראשון - כי המשיכו בעבודה זרה וכד' ולא בבית שני - כי המשיכו בשנאת חנם כך שלא השכילו לנצל את השראת השכינה להגיע לידי דבקות ובטול. מאידך השונאים שהשתלטו על בית המקדש והצליחו להחריבם, מפני שהשונאים הצליחו להגיע בבטול ההרגשות העצמיים לבחינת תוהו ובוהו. כלומר שהשונאים הגיעו למצב שלא חשבו מה יהיה בדקה הבאה והיו נתונים כל כולם להשגת המטרה כולו תקטר אלא שמחשבותם לא היו לצד הקדושה אלא לצד הסט"א וזה נתן להם את הכח להחריב את בית המקדש בצורה כל כך קשה בבחינת כולו תקטר ערו ערו עד היסוד בה. כדי לתקן את הבריאה צריכים ללמוד מהם איך הם הצליחו לצמצם את עצמם להיות כ"כ דבוקים למטרה. אלא שצריכים לעשותו בכוון ההפוך.

(המשך יבוא בס"ד).

שהשמחה במעונם

הר"ר **מרדכי קעניג** ומשפ' להולדת הבת

הר"ר **מרדכי כהן** ומשפ' להכנס הבן לעול המצוות ולהולדת הנכד

הר"ר **שניאור סגל** ומשפ' לנשואי הבת

הר"ר **נפתלי פרנקל** ומשפ' לנשואי הנכד

הר"ר **חיים יחזקאל פלדמן** להולדת הבן

יו"ל ע"י
מערכת החברותא
רח' עדני 3
02 - 5829688
פקס: 02 - 5325477
ת.ד. 5080
ירושלים 91050

כוס הנחומים

הר"ר **יעקב זופניק** הי"ו

על פטירת רעיתו מרת **חנה** ע"ה ת.נ.צ.ב.ה.